

4.2. Forslaget i handlingsplanen

I handlingsplanen foreslås det at modificere bestemmelsen om tilfældighedsfund f.eks. således, at tilfældighedsfund kan anvendes som bevis i retten med rettens udtrykkelige tilladelse. Der henvises i den forbindelse til, at der siden bestemmelsens ikrafttræden i 1985 har været flere eksempler på sager også om grov kriminalitet, der har måttet opgives som følge af bestemmelsen om tilfældighedsfund.

Det anbefales derfor i handlingsplanen at udforme reglen om tilfældighedsfund således, at det i hvert enkelt tilfælde afgøres af retten, om oplysninger fra et tilfældighedsfund må anvendes som bevis.

4.3. Justitsministeriets overvejelser

Baggrunden for den gældende regel om, at tilfældighedsfund ikke må anvendes som bevis, er ifølge forarbejderne til bestemmelsen en frygt for, at politiet under henvisning til »oppustede« sigtelser anmoder om – og får – tilladelse til indgreb i meddelelseshemmeligheden med skjulte hensigter om at få oplysninger om anden kriminalitet, der ikke er alvorlig nok til i sig selv at begrunde indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Det er imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse vanskeligt at begrunde, at dette hensyn helt generelt skal afskære anvendelsen af tilfældighedsfund som bevis, når der er tale om kriminalitet med en strafferamme på under 6 år. Det kan således forekomme stødende, hvis tiltale for alvorlig kriminalitet må opgives, blot fordi beviset er kommet politiet i hænde tilfældigt i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden ved efterforskningen af en anden sag.

Som eksempel på en situation, hvor reglerne om tilfældighedsfund kan forhindre domfældelse, kan nævnes, at handel med hash i mængder på under 10 kg i retspraksis ikke henføres under straffelovens § 191 om grov narkotikakriminalitet, men under loven om euforiserende stoffer, hvor strafferammen er 2 år.

Hvis politiets telefonaflytning i en sag om f.eks. handel med større mængder heroin giver bevis for, at der er handlet med hash, kan oplysningerne fra aflytningen kun anvendes som bevis i retten, hvis mængden af hash overstiger 10 kg.

Er der tale om en mindre mængde hash, f.eks. 8 kg, må oplysningerne fra telefonaflytningen derimod ikke anvendes som bevis i retten, fordi kriminalitetskravet (en strafferamme på 6 år eller derover) ikke er opfyldt for denne mængde, der henføres under loven om euforiserende stoffer med en strafferamme på 2 år. I de sidstnævnte tilfælde må telefonaflytningen

kun benyttes i den videre efterforskning, men fører denne ikke til beviser, må sagen opgives, selv om oplysningerne fra telefonaflytningen i sig selv ville have været tilstrækkelige til domfældelse.

En lignende situation opstår, hvis politiet under en rumaflytning, telefonaflytning eller brevåbning, der er iværksat f.eks. som led i efterforskningen af en drabssag, får klare beviser for, at der er begået anden kriminalitet, der har en strafferamme på mindre end 6 år. Det medfører, at beviser fra indgreb i meddelelseshemmeligheden f.eks. for omfattende hærværk (strafferamme indtil 4 år), falsk forklaring for retten (strafferamme 4 år), ulovlig tvang (strafferamme 4 år), samleje ved anden ulovlig tvang end vold eller trussel om vold (strafferamme 4 år) eller for våbenlovsovertrædelser som f.eks. besiddelse af skydevåben (strafferamme 2 år) eller andre særlovsovertrædelser ikke må anvendes i retten, men kun som grundlag for videre efterforskning.

Efter gældende ret kan heller ikke oplysninger om omfattende tyverier eller indbrud (strafferamme op til 4 år) eller for vold efter straffelovens § 245 (strafferamme op til 4 år) anvendes som bevis i retten, hvis oplysningerne er fremkommet ved tilfældighedsfund. Denne retstilstand vil dog blive ændret, såfremt forslaget under pkt. 3 om udvidelse af adgangen til indgreb i meddelelseshemmeligheden bliver gennemført.

Tilfældighedsfund er lovligt tilvejebragte oplysninger. Som følge heraf kan det derfor anføres, at udgangspunktet bør være, at politiet kan anvende sådanne oplysninger som bevis på samme måde, som politiet kan anvende andre oplysninger, som man er kommet lovligt i besiddelse af under en efterforskning.

Justitsministeriet foreslår derfor, at reglen om anvendelse af tilfældighedsfund udformes således, at der fastsættes mere lempelige betingelser for anvendelsen af sådanne beviser, og at det bliver retten, der i de enkelte tilfælde vurderer, om oplysningerne kan anvendes som bevis.

Forslaget indebærer, at en række betingelser skal være opfyldt for at retten kan godkende anvendelsen af tilfældighedsfund som bevis, nemlig *at* der ikke er andre efterforskningskridt, der vil være egnede til at sikre bevis i sagen, *at* tilfældighedsfundet angår en alvorligere lovovertrædelse, det vil sige en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og *at* retten finder det ubetænkeligt, at oplysningerne anvendes som bevis.

Ved den sidstnævnte betingelse er det forudsat, at retten tager stilling til, om det kan anses for urimeligt at anvende tilfældighedsfundet som bevis, f.eks. fordi omstændighederne ved tilvejebringelsen af tilla-